

STAINED GLASS ART AS PART OF THE EDUCATION IN THE DEPARTMENT OF MURAL PAINTING, FACULTY OF FINE ARTS, UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO

Velina Staleva

*St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo,
48 Nezavisimost Str., Veliko Tarnovo, Bulgaria*

Abstract: VTU is one of the few higher education institutions in our country, where studied classic and modern stained glass techniques and technologies. Veliko Tarnovo is a town of numerous monumental realizations of established authors and students from the Mural Painting department, FII of VTU. The student realizations are placed in various university buildings, realized in mosaic, stained glass and "A secco" techniques. The realization of the projects in a real environment is an important part in the educational process in the Mural Painting specialty. Stained glass art is part of the education in the specialty and presents the students in theory and practise in techniques Tiffany, fusing, slumping, painted glass ect. Some of the students choose to graduate with a project and realization of a stained glass work. This report will focus specifically on stained glass realisations in a real environment.

Keywords: Stained Glass, Student Realizations, Mural Painting Department, Veliko Tarnovo

ВИТРАЖНОТО ИЗКУСТВО, КАТО ЧАСТ ОТ ОБУЧИТЕЛНАТА ПРОГРАМА В КАТЕДРА „СТЕНОПИС“, ФАКУЛТЕТ ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО, ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ.

Велина Георгиева Сталева

*Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“,
Факултет по изобразително изкуство, България*

Въведение

Едно от настоящите средища на българското витражно изкуство е Велико Търново, а ВТУ е едно от висшите учебни заведения, в които се изучават класическите и съвременните витражни техники и технологии и изработка на художественото стъкло.

Велико Търново е център на множество монументални реализации както на утвърдени автори, така и на студенти дипломанти от ФИИ на ВТУ. Реализацията в материал е стартирала още след първите випуски, започнали обучение през 1963 г., а част от дипломантите са участвали в изработването на монументални стенописи и

сграфита в градска среда. Много от днешните студентски реализации се помещават в различни корпуси на университета, изпълнени в техники като мозайка, витраж „а секко“ и др. Изпълнението на проектите в реална среда е важно условие в обучителния процес по дисциплината приложно-декоративна и декоративно-монументална живопис (днес стенопис). Това е установена практика още от самото създаване на катедра „Изобразително изкуство“ (през 1974 г. - Факултет по изобразително изкуство) при ВПИ – „Братя Кирил и Методий“ (1963 г.), днес ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. По това време развитието на декоративно-монументалната живопис се ръководи от Никола Гелов, символ на съвременната българска стенописна школа. В своята работа той често включва студенти в изпълнението на монументалните си произведения и ги запознава пряко със спецификата и материала на съответната техника.

Създаването на специалност Стенопис, се осъществява в края на 90-те години на XX век, с помощта на проф. Димо Заимов, като в началото колегиума по стенопис се развива и утвърждава в рамките на катедра „Живопис“. Благодарение на богатия опит на проф. Димо Заимов специалността продължава своето развитие и обогатява образователната си практика, въвеждайки изучаването на допълнителни дисциплини, като класически и съвременни витражни техники и технологии. Доц. Борис Желев пише: На първата национална изложба „Български витраж“ 2016-2017 г. представена последователно в няколко града прави впечатление активното участие на автори и дебютанти от Велико Търново. Но за да се стигне до тук главна роля изиграва създадената в края на 90-те години от проф. Д. Заимов и Б. Желев образователна програма по витраж, към новосъздадената специалност „Стенопис“ във Факултета по изобразително изкуство към Великотърновския университет (Facebook, n.d.), (VTU, n.d.), (Petrov and Teofilova, n.d.).

Катедра „Стенопис“ се отделя като самостоятелно звено на ФИИ, ВТУ през 2007 г., с ръководител на катедрата доц. Борис Желев. По това време се обособява и ателие за топла и студена обработка на стъкло, което се развива и оборудва с необходимите пещи, инструменти и материали. Ателието по витраж занимава студентите с теоретически и практически занимания, част от които засягат видове витражни техники рисувано стъкло, „Тифани“ техника, фюзинг, слъмпинг и др. От 2014 г. в катедра Стенопис е оборудвана и със студио за горещо стъкло и възможност за обучение по магистърска програма „Дизайн на стъклото“. Според доц. Борис Желев: С обособяването на витражно студио, оборудвано с необходимата техника и консумативи, а от началото на новото хилядолетие и стартирането на редица инициативи за естетизация на архитектурните пространства в различните корпуси на университета, Велико Търново се превръща в един от новите центрове за развитие на витражното изкуство. Популяризирането на това специално изкуство и увеличаването на едно младо поколение, възпитаници на катедра „Стенопис“ при Факултета по изобразително изкуство на ВТУ, създават условия и за формирането на великотърновска витражна школа.

От юли 2023 г. ръководител на катедрата е проф. д-р Владимир Аврамов. Катедрата предоставя на своите студенти условия за проектиране и работа в материал. Добре оборудваната материална база позволява обучение и усвояване на умения за работа със студено и горещо стъкло. Ежегодните спец-курсове и демонстрации, провеждани от профилирани специалисти, разширяват познанията на студентите и допринасят за овладяването на нови технологични и технически похвати. Резултат от усърдната работа са множеството реализирани студентски проекти в реална архитектурна среда. Те са крайният етап на дълъг процес и говорят за добрите постижения на дипломантите.

Първи задачи и запознаване на студентите с технологичните особености на витражното изкуство.

В първите задачи по витраж студентите се запознават теоретично и практически с витражното изкуство. Едно от първите технологични упражнения изисква проектиране и реализиране на малкоформатна витражна творба комбинираща няколко техники, сред които оловна шпросна, „Тифани техника, Фюзинг (затопено стъкло), рисувано стъкло, песъкоструй и други комбинирани техники (Фиг.1). Задачата засяга технологичните особености и спецификите на витража и дава основа за следващи реализации и технически познания. На този етап студентите имат възможността да експериментират с различни техники и похвати, опознавайки материала. Упражнението, не засяга витража в архитектурна среда и архитектурно-художествен синтез, който се изучава на по-късен етап, а се фокусира върху технологичните възможности на витражното изкуство. Едва след като усвоят технологията, студентите започват да проектират за конкретна архитектурна среда.

В последната година от своето обучение студентите се запознават с архитектурно-художествения синтез и имат възможността да проектират за конкретна архитектурна среда в една или повече техники, сред които е и витража. Тази практика запознава бъдещите професионалисти с работата в реална среда и засяга проблема за постигането на архитектурно художествен синтез. След дълго проектиране и обсъждане на проектите с водещ преподавател, дипломантите представят своите идейни и окончателни проекти пред Художественият съвет на ВТУ. След одобрение, те пристъпват към подготовка и реализация в материал на избраният проект. Опитът и практическата дейност в реална среда са важна и неизменна част от обучението. Те развиват способности за успешно осъществяване на единно съжителство между стенно-монументалната творба и архитектурното пространство. Умението на автора да представи своя проект пред публика, инвеститори и др., също е от голяма важност за професионалното развитие на всеки дипломник. Освен всичко това едно от най-ценните неща при по-мощните реализации е сформирането на творчески екипи. Според Анастасия Тонкова: „Съществува феномен част от процеса на създаване на творба в стенно-монументалните изкуства, от който непосредствено зависи успешната реализация

на мащабно произведение в една от стенните техники („буон фреско“, „а секко“, сграфито, мозайка) и витража. Това е творческият екип“ (Tonkova, 2022).

Фигура 1. Работен процес в ателието по витраж и реализирани малкоформатни витражни творби от студенти.

Реализирани студентски проекти в архитектурна среда:

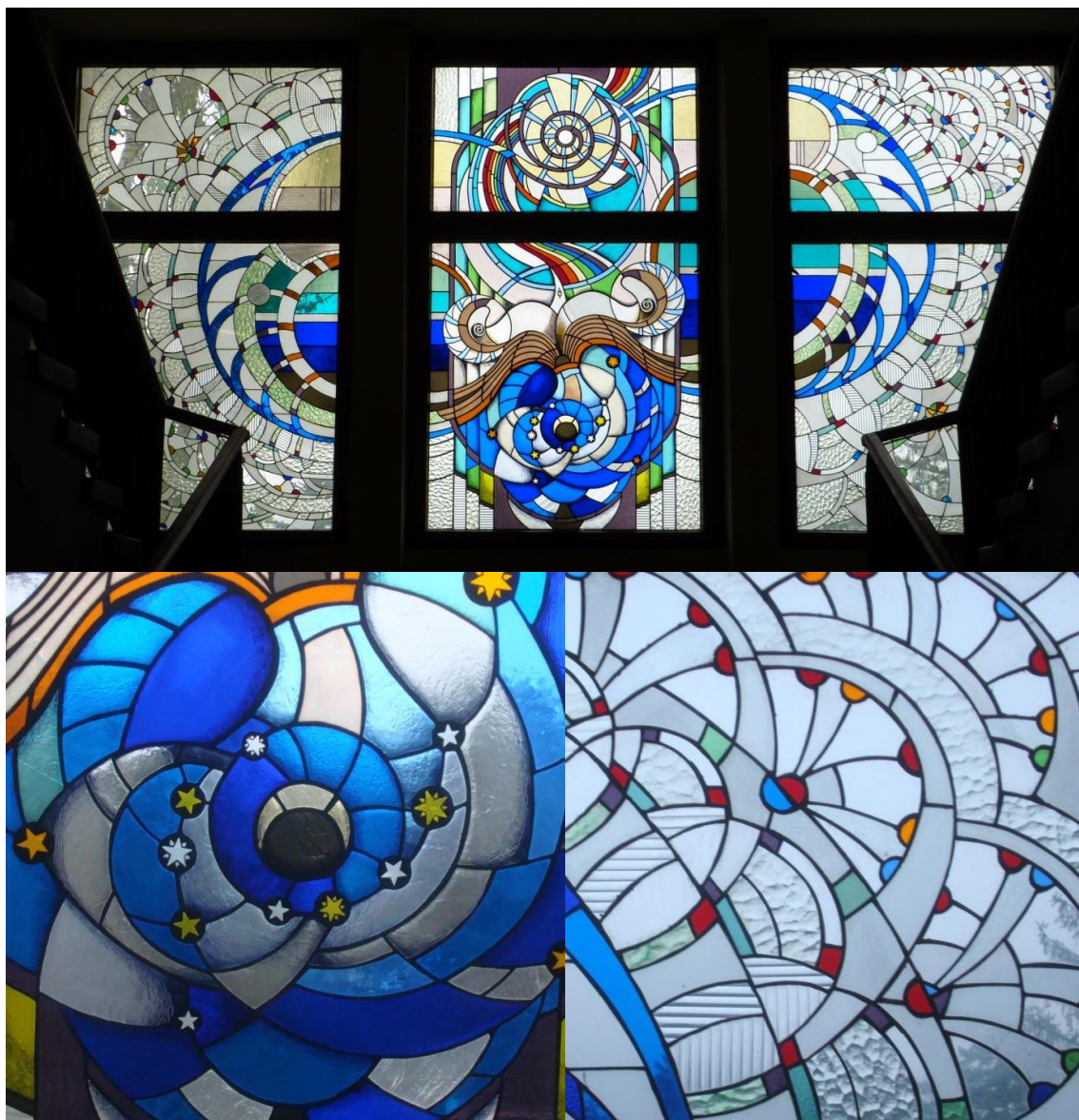
За да онагледим студентските постижения в областта на витража ще разгледаме част от реализираните виражни творби - дипломни работи в реална архитектурна среда.

Сред една от първите реализации в реална архитектурна среда е проектът на Мина Спиридонова „Светлина“ (фиг.2). Витражът е дипломна работа към бакалавърското обучение, а водещи преподаватели са проф. Димо Заимов и доц. Борис Желев. Творбата е реализирана в класическа витражна техника (оловна шпросна) през 2005 г., още преди сформирането на катедра „Стенопис“ като самостоятелно звено. Тя се намира на първи етаж в сградата на ФИИ и поставя началото на множество бъдещи студентски реализации (Zhelev, 2020).

Фигура 2. Витраж „Светлина“, автор Мина Спиридонова, 2005 г.

Следващата студентска реализация е витражът „Пролет“ с автор Адриан Аврамов (Фиг.3). Творбата е с площ 10,2 кв. м и е реализирана като дипломна работа за степен бакалавър, с водещи преподаватели проф. Олег Гочев и доц. Борис Желев. Тя е част от цялостен ансамбъл „Сезони на знанието“. Намира се на междуетажната площадка, отвеждаща към трети етаж от V корпус на ВТУ. В непосредствена близост до мозаечно пано „Раждането на разума“ с автор Йоана Туджарова (етаж IV). По реализацията на творбите работи екип от студенти от специалността. Творбите са реализирани с подкрепата на тогавашния ректор проф. Пламен Легкостуб, и Хироши Харада, който по това време спонсорира великотърновски дипломанти. Тези две стенно-монументални намеси поставят началото на проект за цялостна естетизация на университетската среда (Gochev, 2009).

Фиг.3 Витраж „Пролет - Разцвет на знанието“, автор Адриан Аврамов, 2009 г.

През 2010 г. по време на магистърската си степен Адриан Аврамов реализира витраж в техника фюзинг „Пътища на Европа“, поместен във фоайето пред зала „Европа“ на първо ниво от сградата на Ректората на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. В същата година авторът реализира и витража „Пътища на книжовността“ (4 кв.м.), намиращ се в отвеждащото фоайе към музея на университета на първо подниво от сградата на Ректората (Фиг.4).

Фигура 4. Витражи „Пътища на Европа” и „Пътища на книжовността”, автор Адриан Аврамов, 2010 г.

Освен индивидуалните дипломни реализации, колективните задачи също са силно застъпени в програмата на обучението по специалност „Стенопис“. Следващата представена реализация е колективен проект „Емоции, изкуства, психологически типове“ (Фиг.5), част от цялостен ансамбъл „Чувства и разум, изкуство и наука“. Той е осъществен през 2012 г. от студенти по бакалавърска програма. Творбите се намират във въвеждащото фоайе на Институт Конфуций, Корпус V на ВТУ. Ансамбълът представя комбинация от витражни и мозаечни творби, обвързани в една обща концепция. Сред творбите са Четири мозаечни колони на тема „Четирите стихии“, две триъгълни мозаечни пана „Разум – Наука и Техника“ и витраж „Емоции, изкуства, психологически типове“. В колектива участват студентите Велина Сталева, Весела Петрова, Невена Лефтерова, Петя Петкова, Елица Атанасова и Дамян Стелианов.

Витражът „Емоции, изкуства, психологически типове“ представя четири поредни пана, разположени над вътрешната врата, отвеждаща към фоайето. Всяко едно от тях представя абстрактна интерпретация по темата за различните психологически типове, асоциирани с различните изкуствата.

Първият панел озаглавен „Холеризмът в съвременните изкуства“ изобразява съвременното изкуство. Вторият панел „Сангвинизмът в живописа“, представя психологическите особености на Сангвиника, който се определя като по-

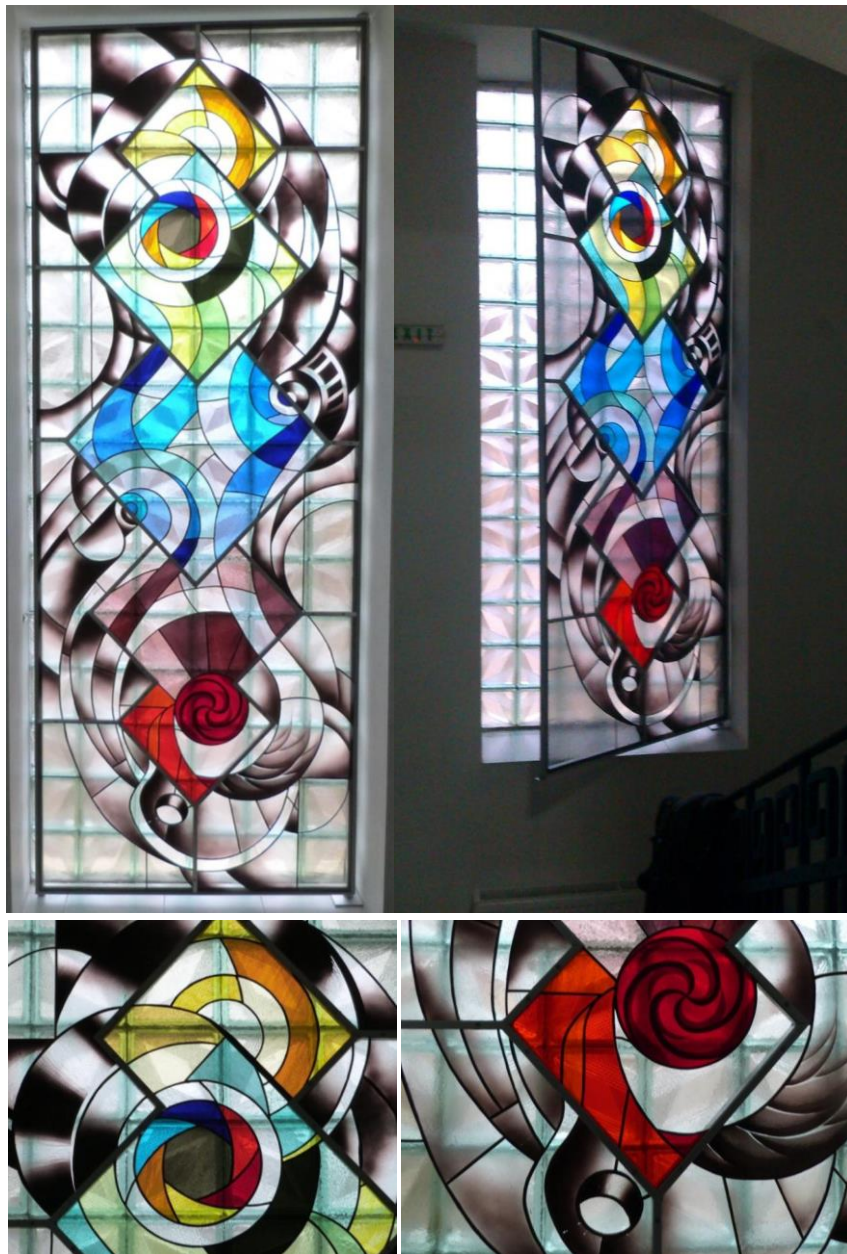
ексцентричен и експанзивен и е асоцииран с живописца. Третият панел „Меланхолията в графиката“ се асоциира с Меланхоличния психологически тип и интровертността която той носи в себе си. Последното четвърто пано „Скулптура и флегматичен тип“, олицетворява темперамента на флегматичния психологически тип, изобразен чрез едри и тежки триизмерни геометрични форми.

Фигура 5. Колективен витраж „Емоции, изкуства, психологически типове“, автори Петя Петкова, Весела Петрова, Елица Атанасова и Дамян Стелианов, 2012 г.

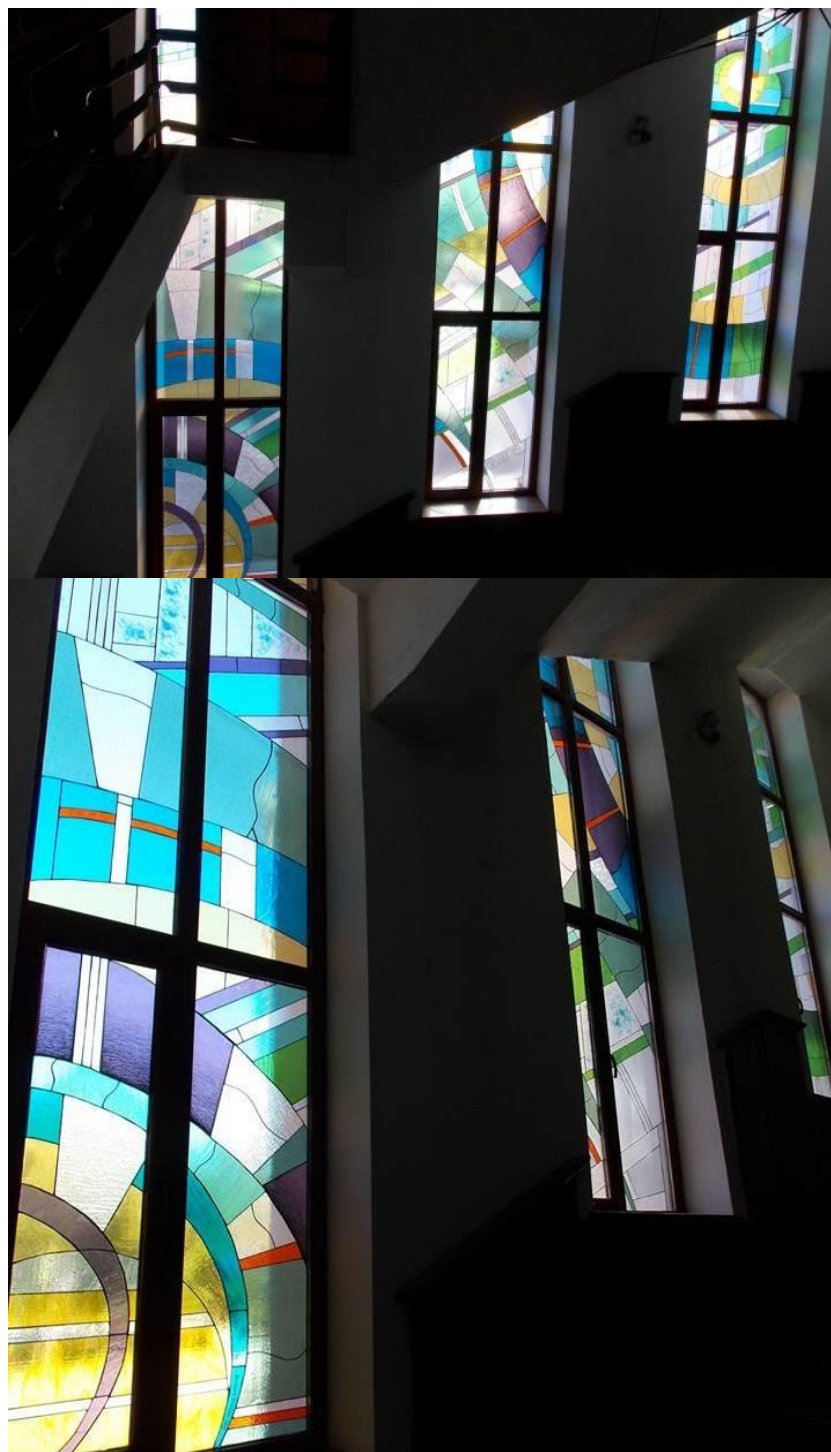
През 2013 г. Даниел Иванов реализира витражно пано, озаглавено „Преход“ (фиг.6). То се намира в град Сливен в Национална Художествена гимназия „Димитър Добровиц“. Творбата е реализирана чрез взаимното съдействие на двете институции ФИИ, ВТУ и НХГ, а темата на творбата подсказва за приемствеността между двете учебни заведения. Паното е поместено в прозоречния отвор на междуетажното пространство, отвеждащо към втория етаж на сградата и е с размери 290/117см. Проекта за витража дипломантът изготвя по време на магистърската си програма по стенопис с водещ преподавател доц. Борис Желев. В композицията на паното се наслагват няколко структурни решетки: Първата, наложена от архитектурната среда,

е външен прозорец, изграден от стъклена мрежа от квадратни сегменти. Втората структурна решетка се определя от предварително подготвена арматурна конструкция, вплетени един в друг геометрични елементи, които условно разграничават спектралното развитие на цветовете, отделяйки ги от ахроматичните участъци по периферията.

фиг.6 Витраж „Преход“, автор Даниел Иванов, 2013г.

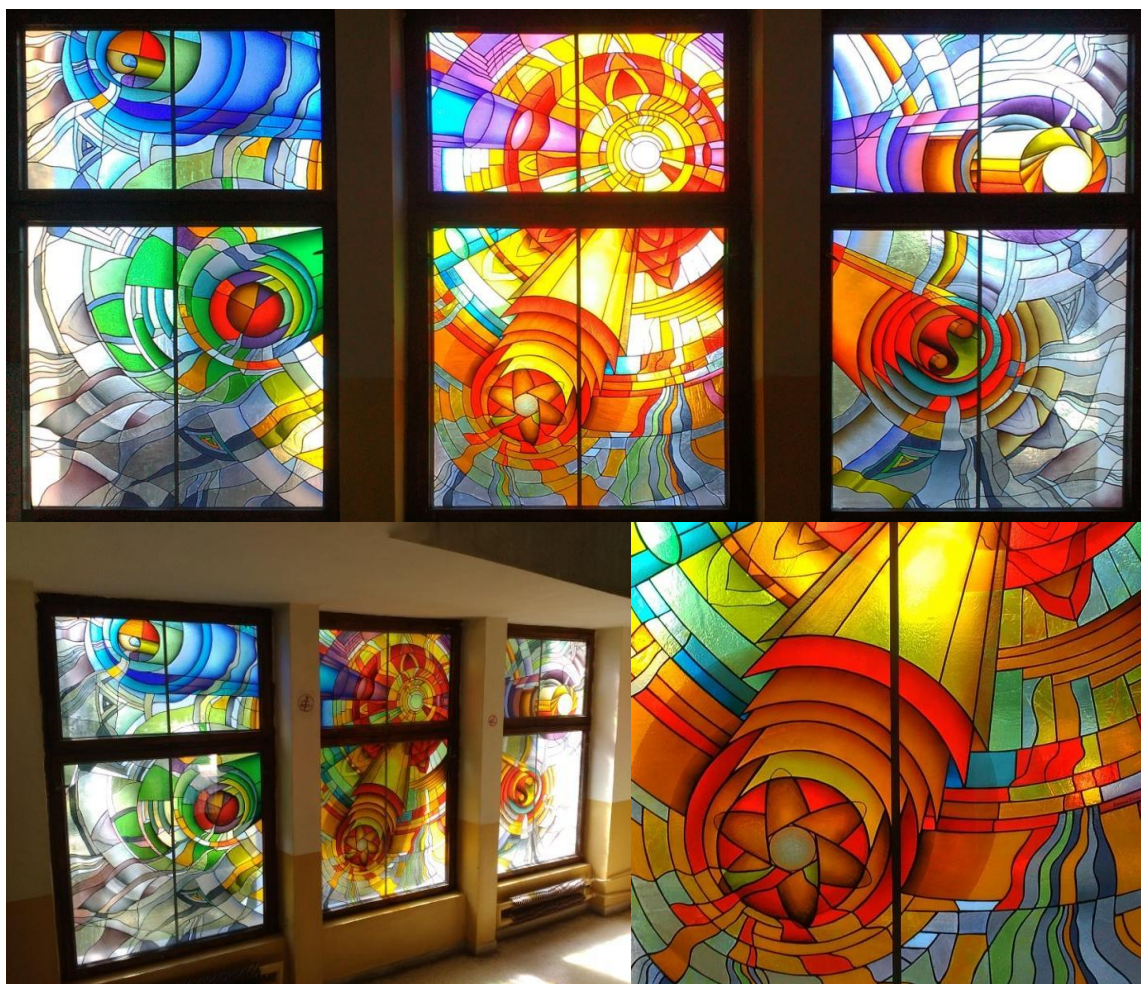
Витражът „Амбиции“ на Ивелина Илиева в НГПИ „Тревненска школа“, гр. Трявна (фиг.7), е още един пример за приемственост между две учебни институции. Той представя абстрактна композиция, балансирано разположена на три непосредствено един след друг вертикални прозоречни отвора на стълбищното пространство. Реализацията е дипломна работа за бакалавърска степен на дипломантката с водещ преподавател доц. Сашо Рангелов.

Фигура 7. Витраж „Амбиции“, автор Ивелина Илиева

През 2015 г. Велина Сталева реализира витража „Есен – зрялост и познание“. Витражът е част от обща концепция за ансамбъл „Сезони на знанието“, който стартира още през 2009 г. с творбата на Адриан Аврамов „Сезони на познанието – Пролет“, Дипломантката проектира и реализира витража по време на магистърска степен по Стенопис с водещ преподавател доц. Борис Желев. Творбата е посветена на Есента – сезон на мъдростта, асоцииран с последния етап от обучителния процес. Есента е интерпретирана като взрив от науки в петте им основни

направления Формални, Социални, Природни, Хуманитарни и Приложни. Композицията е с ясен център и пет подцентъра, развиващи се към периферията. Центровете са организирани с концентрични кръгове, преминаващи и през шестте пана, пресечени от начупени линии, следващи формата. В изявения център е ядрото, от което произлизат науките и се разпръскват във всички посоки. Цветовата гама на проекта е развита спектрално, като преобладават топли тонове, преминаващи към ахроматичност в периферията.

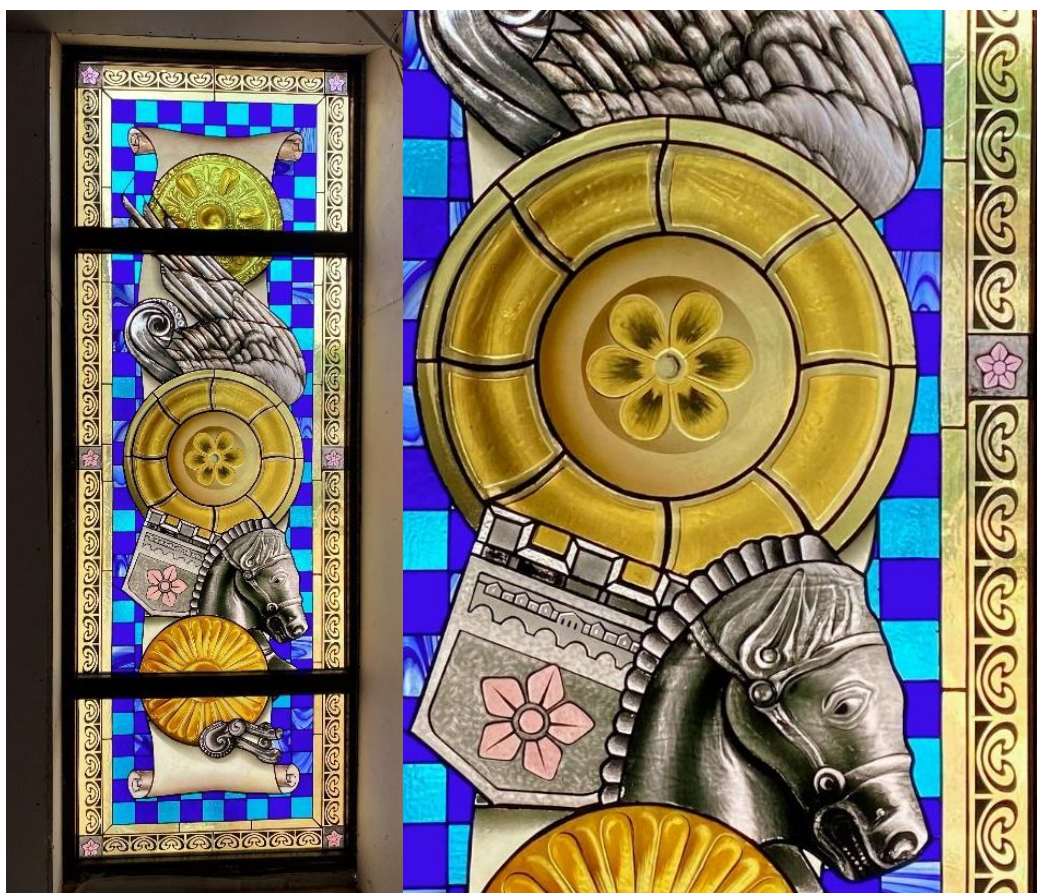
Фигура 8. Витраж „Есен – Зрялост и познание“, автор Велина Сталева, 2015г.

През 2021г. Женя Калева проектира и реализира витраж „Съкровище в зелено“ (Фиг. 9). Творбата се помещава в сградата на Община Тутракан. Прозоречна просветка се намира на стълбищна площадка и е с площ 2 кв. м. изпълнена в класически витражни техники – Тифани техника, рисувано и затопено стъкло. Водещи преподаватели на дипломантката са проф. Олег Гочев, гл.ас. Анастасия Тонкова.

Фигура 9. Витраж „Съкровище в зелено“, автор Женя Калева, 2021г.

През 2023г. Като част от бакалавърската си дипломна работа, дипломантката Мария Белчева проектира и реализира витража "Ab urbe condita /От незапомнени времена/ От основаването на града..." (Фиг. 10). Творбата се намира в сградата на младежки дом , гр. Ловеч. Координатор на проекта: проф.д-р Владимир Аврамов (ръководител катедра Стенопис). Водещи преподаватели са доц. Борис Желев и ас. Велина Сталева. Техничко-технологически сътрудници: гл.ас. Даниел Иванов и ас. Пламен Кондов.

Фигура 10. Витраж "Ab urbe condita /От незапомнени времена/ От основаването на града...", автор Мария Белчева, 2023

Наред с задължителната подготовка и задачи, студентите от специалност „Стенопис“ участват и в различни иновативни дейности, като нетрадиционни творчески проекти, работилници, демонстрации по витраж и др. Пример в тази посока е витражна Арт инсталацията „Проекции на светлината“ (фиг. 11) – колективен проект на Велина Сталева, Весела Петрова, Даниел Иванов, Невена Лефтерова и Пламен Кондов, с ръководител доц. Борис Желев. Творбата е иницирирана като съвместен проект на ФИИ, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и художествена галерия „Димитър Добрович“ гр. Сливен. В рамките на проекта всеки един от авторите реализира по три самостоятелни пана, които след направата си са сглобени в предварително проектирана конструкция. Конструктивната обща схема има функцията на обединяващата част, чрез която отделните пана придобиват цялостно звучене, без да се отнема нито от индивидуалността на авторите, нито от единното (хомогенното), (синергичното) излъчване на обекта. Инсталацията е представена на 24 октомври 2016 г. пред сградата на Община Сливен (в тревните площи), където е монтирана като временна експозиция.

Фигура 11. Витражна Арт инсталация витраж „Проекции на светлината“, 2016г.

Друг проект в чиято реализация участие вземат дванадесет студента, трима докторанта и четирима млади преподаватели от катедрите Стенопис и Скулптура, ФИИ, ВТУ е проект „Екоартлогия“ - витражни инсталации в паркова среда (фиг.12). Проектът представя творби на монументалното изкуство в синтез с природната среда. Създадените инсталации обединяват витражното изкуство с пластичните форми. Част от използваните материали са рециклирани стъклени бутилки, които авторите интегрират в творбата, преоткривайки техните художествени качества. Ръководители на творческите екипи са преподавателите доц. д-р Анастасия Тонкова, ас. др. Велина Сталева и гл. ас. д-р Даниел Иванов.. Проектът се

реализира с финансовата подкрепа на програма „Дебюти“ на национален фонд „Култура“. Ръководител на проекта Велина Сталева, координатор Весела Петрова (Tonkova and Staleva, 2020), (Ekoartlogia, n.d.).

Фигура 12. Проект „Екоартлогия“ - витражни инсталации в паркова среда.2022г.

Заклучение:

Доклада има за цел да представи етапите на обучение във витражно изкуство в специалност Стенопис, както и да систематизира и онагледява множеството витражни творби реализирани от студенти по специалността в реална архитектурна среда и тяхната художествена стойност.

Предвид различните местонахождения и спецификата на архитектурните среди, текста и снимковият материал улесняват проследяването на пътя на развитие и визуализират труда и успешните постижения на студентите. Множеството примери илюстрират нагледно безспорните постижения и заявяват обособяването на търновска витражна школа.

Благодарности:

Благодарности на екипа и ръководството на Катедра „Стенопис“ за предоставения снимков материал, информация и достъп до архиви, съдържащи учебни задачи и портфолиа от дипломни защиты.

References // Научна литература:

- Ekoartlogia .(n.d.).** Stranitsa na proekta Ekoartlogia // Страница на проекта ЕкоАРТлогия:
Available at: <https://www.facebook.com/StainedGlassInstallation/> (last view: 01.03.2024).
- Facebook (n.d.).** Profil na katedra "Stenopis" // Профил на катедра „Стенопис“ във facebook – Реализирани стенописни проекти в архитектурна среда: Available at: <https://www.facebook.com/stenopis/> (last view: 01.03.2024).
- Gochev, O. (2009).** Stenopista – problem I predizvikelstva. NHA. 2009 // Гочев, О. Стенописта – проблеми и предизвикателства, НХА 2009.

Petrov, C. Teofilova, M. (n.d.). Istoria na Fakultet po izobrazitelno izkustvo, Veliko Turnovski universitet "Sv. sv. Kiril I Metodii" // Петров, Ц. Теофилова, М. История на Факултет по изобразително изкуство, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Tonkova. A. (2022) The team – a creative system in the realization of an author's project in mural painting techniques", Publisher: Manol Nikolov Manolov, Print: Dizart, Veliko Tarnovo. Bulgaria, 2022, pp. 266. ISBN 978-619-91664-4-4 // Tonkova. A. (2022) Ekipat – kreativna Sistema pri realizaciata na avtorski proekt v steno-monumentalnite tehniki. Publisher: Manol Nikolov Manolov, Print: Dizart, Veliko Tarnovo. Bulgaria, 2022, pp. 266. ISBN 978-619-91664-4-4 // Тонкова. А. Екипът – креативна система при реализацията на авторски проект в стенно-монументалните техники“, Издателство: Манол Николов Манолов; Печат: ДИЗАРТ, Велико Търново, 2022. с. 266 . ISBN 978-619-91664-4-4

Tonkova. A. Staleva. V. (2020). The team as a creative system. Conditions and incentives for effective joint creative activity within the project "EcoARTlogy - open-air stained glass gallery". Library "DIOGENES" Book "Psychology", Volume 28 (1) Creative challenges in psychology, Veliko Tarnovo, Bulgaria. Publisher: University Publishing House "St. Cyril and Methodius" Veliko Tarnovo, 2020, pp. 285-300, ISSN 1314-2763 (print) ISSN 2367-9549 (online), // Tonkova. A. Staleva. V. (2020). Ekipat kato kreativna sistema. Uslovia i stimuli za efektivna savmestna tworcheska deinost w ramkite na proekt "Ėkoartlogia – vitrazhna galeria na otkrito". Biblioteka Diogen, Kniga "Psihologia", Tom 28 (1) "Tvorcheski predizvikatelstva v prihologijata". Universitetsko izdatelstvo "Sv. sv. Kiril I Metodii", Veliko Tarnovo, Bulgaria. 2020. s. 285-300, ISSN 1314-2763 (print) ISSN 2367-9549 (online), // Тонкова, А. Сталева, В. (2020). Екипът като креативна система. Условия и стимули за ефективна съвместна творческа дейност в рамките на проект „Екоартлогия – витражна галерия на открито“. Библиотека „ДИОГЕН“ Книга „Психология“, Том 28 (1) Творчески предизвикателства в психологията, Университетско издателство „Св.св. Кирил и Методий“ Велико Търново, 2020, с. 285-300, ISSN 1314-2763 (print) ISSN 2367-9549 (online)

VTU, (n.d.). Stranitsa na katedra "Stenopis" na ofitsialnia sait na VTU – Realizirani stenopisni proekti // Страница на катедра „Стенопис“ на официалния сайт на ВТУ – Реализирани стенописни проекти в архитектурна среда: Available at: <http://www.uni-vt.bg/bul/pages/?page=1296&zid=143> (last view: 01.03.2024).

Zhelev. B. (2020) Bulgarian stained glass. Tarnovo stained glass school. - Architecture, issue 3-4, Publisher: MultiPrint, Sofia, Bulgaria, 2020 pp. 123-126, ISSN 0324-1254 // Zhelev. B. (2020). Balgarski vitrazh. Tarnovska vitrazhna shkola. Arhitektura, 3-4, Publisher: MultiPrint, Sofia, Bulgaria, 2020 pp. 123-126, ISSN 0324-1254 // Български витраж. Търновска витражна школа. - Архитектура, 2020, 3-4, , Print; Издателство „Мултипринт ООД“, София, 2020 г. с. 123-126, ISSN 0324-1254

Велина Георгиева Сталева

Факултет по изобразително изкуство,
Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, България

ORCID <https://orcid.org/0009-0006-2513-2693>

e-mail: vestaleva@gmail.com

<https://velinastaleva.wixsite.com/website-1>

AUTHOR'S DATA WERE PUBLISHED ACCORDING GDPR RULES AND
PUBLICATION ETHICS OF THE JOURNAL (<http://www.math.bas.bg/vt/kin/>)

Received: 01 April 2024

Accepted: 27 May 2024

Published: 30 June 2024

DOI: <https://doi.org/10.55630/KINJ.2024.100105>

Abstract and keywords in Bulgarian

Резюме: ВТУ е едно от малкото висши учебни заведения в страната ни, в които се изучават класическите и съвременните витражни техники и технологии. Велико Търново е град с множество монументални реализации както на утвърдени автори, така и на студенти дипломанти от специалност Стенопис, ФИИ, ВТУ. Множество студентски реализации се помещават в различни корпуси на университета, изпълнени в техниките мозайка, витраж и „А секко“. Изпълнението на проектите в реална среда е важно условие в обучителния процес в специалност Стенопис. Витражното изкуство е застъпено в специалността и запознава студентите с теория и практика в техниките „Тифани“, фюзинг, слъмпинг, рисувано стъкло и др. Част от студентите избират да се дипломират с проект и реализация на витражна творба. Настоящият доклад ще се фокусира именно върху витражните реализации в реална архитектурна среда.

Ключови думи: витраж; студентски реализации; Катедра Стенопис; Велико Търново

KIN Journal, 2024, Volume 10, Issue 1

Science Series Cultural and Historical Heritage: Preservation, Presentation, Digitalization

Научна поредица Културно-историческо наследство: опазване, представяне, дигитализация

Научная серия Культурное и историческое наследие: сохранение, презентация, оцифровка

Editors	Редактори/съставители
Prof. PhD. Petko St. Petkov	проф. д-р Петко Ст. Петков
Prof. PhD. Galina Bogdanova	проф. д-р Галина Богданова
Copy editors	Технически редактори
Assist. prof. PhD. Nikolay Noev	гл. ас. д-р Николай Ноев
PhD. Paskal Piperkov	д-р Паскал Пиперков
© Editors, Authors of Papers, 2024	© Редколегия, Авторски колектив, 2024
Published by	Издание на
Institute of Mathematics and Informatics	Институт по математика и
at the Bulgarian Academy of Sciences,	информатика при Българска академия на
Sofia, Bulgaria	науките, София, България

<http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

ISSN: 2367-8038